

Sr. Gasparini va copiar-lo sencer, amb la intenció, diu ell, de publicar l'obra completa. Després s'acontentava amb publicar-ne dos cants (el quart i cinquè), que va fer puntuar per Rodríguez Marín, com a apèndix a un estudi sobre Mal Lara. Finalment, publica el cant cinquè tot sol. Diu que no li'n sembla inútil la publicació, malgrat confessar ell mateix el poc interès del poema pel seu escàs valor estètic i literari.

M. N. i C.

Poetas varias de grandes ingenios españoles, recogidas por JOSEF ALFAY. Edición y notas de J. M. B. Zaragoza, Institución Fernando el Católico (CSIC), 1946. 228 pàgs.

Durant els segles XVI i XVII són escassíssimes les antologies poètiques castellanques de tipus culte; la més coneguda és la de Pedro Espinosa, titulada *Flores de poetas ilustres*, apareguda l'any 1605. El Sr. José Manuel Blecua reedita ara, a base de l'exemplar R. 6797 de la Biblioteca Nacional de Madrid, una antologia del mateix caràcter — les *Poetas varias de grandes ingenios españoles* recollides per Josef Alfay —, que s'imprimí per primera vegada a Saragossa l'any 1654. Catorze anys més tard, Alfay publicà una altra antologia, sota el nom de *Delicias de Apolo (Recreaciones del Parnaso)*, on reproduïx moltes de les poesies publicades en la primera, bé que atribuint-les, algunes vegades, a autors de més nom, cosa que provoca confusions posteriors.

En fer l'edició de les *Poetas varias*, el Sr. Blecua compara aquesta antologia amb la de 1670, i assenyala i esclareix les diferències de paternitat que manifesten. Així, són de García de Porras i no de Calderón el *Romance amoroso a una dama* i el romanç *A un río helado*; és també de García de Porras i no de Juan de Zabaleta la poesia titulada *A una caza*; cal atribuir a Diego Morlanes i no a Román Montero *La beldad más peregrina*, i a Valentín de Céspedes i no a Moreto *Esquiva Atalanta siempre*, i, finalment, és de Salas Barbadillo i no de Jerónimo Cáncer la *Fábula de Apolo y Dafne*. En les *Poetas varias* hi ha també algun error, com el de donar com a anònima la composició de Lope de Vega *Famoso Guadalquivir*, el de donar com de Góngora *Paloma era mi querida*, etcètera.

En reproduir l'edició de 1654, el Sr. Blecua modernitza l'ortografia, quan això no provoca cap trastorn fonètic. El total de composicions que l'antologia comprèn és de 133, i, bé que feta a Saragossa, no té gens de caràcter local.

E. H. i R.

Teatro de GUSTAVO ADOLFO BÉCQUER. Edición, estudio preliminar, notas y apéndices de JUAN ANTONIO TAMAYO. [Madrid], Instituto Miguel de Cervantes (CSIC), 1949. LXXXVIII+538 pàgs. (RFE, Anejo XLII.)

El Sr. Tamayo fa notar en l'estudi preliminar d'aquesta obra la sorpresa que despertarà el seu títol a causa que és molt poc conegut, no solament pel gran públic, sinó també per molts entesos en coses literàries, el fet que l'autor de les *Rimas* hagués escrit, imprès i representat obres teatrals. L'autor explica

l'oblit en què ha romàs fins ara aquest sector de les obres becquerianes per dues causes: l'una, que Bécquer escriví les seves obres dramàtiques en col·laboració; l'altra, que no es publicaren amb el seu nom, sinó amb dos pseudònims diferents. Aquestes obres teatrals no han estat mai estudiades i si hom les ha citades, ho ha fet sovint sense aclarir que anaven firmades amb pseudònims.

El Sr. Tamayo fa constar amb molta raó que les obres teatrals de Bécquer no tenen ni de molt la importància de la resta de la seva producció literària i que foren treballs fets *pro pane lucrando* i sense el menor afany d'innovació ni de superació artística. No obstant, creu que valen la pena d'ésser reimpresses, estudiades i conegudes perquè permeten de conèixer més detalls de la vida i la personalitat de Bécquer.

De les set obres reimpresses en aquest llibre, la primera és qualificada pel Sr. Tamayo de *juguete cómico*, i les restants, de *zarzuelas*. Les cinc primeres obres (*La novia y el pantalón*, *La venta encantada*, *Las distracciones*, *Tal para cual* i *La cruz del valle*) foren escrites per Bécquer en col·laboració amb Luis García Luna i signades amb el pseudònim d'Adolfo García; les dues restants (*El nuevo Fígaro* i *Clara de Rosemberg*), en col·laboració amb Ramón Rodríguez Correa i signades amb el pseudònim d'Adolfo Rodríguez. El fet de la col·laboració planteja el problema de la part que cada un d'ells va tenir en la composició de les obres. El Sr. Tamayo dedueix de l'estudi dels manuscrits que la intervenció de Bécquer fou molt considerable i que els cantables de les *zarzuelas* li pertanyen.

Les fonts d'aquestes obres són algunes peces de *vaudeville* francès i diversos *librettos* italians, alguns simplement traduïts. També són aprofitats temes molt coneguts de l'època, i una d'elles és l'escenificació d'un passatge del *Quixot*.

El Sr. Tamayo fa també un estudi dels dos col·laboradors literaris de Bécquer en aquestes obres i dels autors de la música, que són Reparaz, Gordón i Ricci; com també dels antecedents i projectes dramàtics de l'autor de les *Rimas*.

Els textos estan profusament anotats a propòsit de la llengua i la tècnica literària dels autors.

Aquestes obres dramàtiques són d'escàs valor literari; els autors a vegades s'hi havien d'adaptar a la música, com indica el Sr. Tamayo.

Aquest paper de simple llibretista fa que l'interès de les obres teatrals editades en aquest volum es reduïxi gairebé exclusivament a l'anecdòtic i auxiliar per a la biografia de l'autor sevillà, i és en aquest sentit que cal agrair al Sr. Tamayo el complet estudi i la pulcra i ben anotada edició que fa de les obres teatrals de Bécquer.

Hortènsia CURELL de CARBONELL

A Preliminary Chrestomathy of Old Catalan, [by] CARL JOSEF ODENKIRCHEN.
Chapell Hill (North Carolina) 1949. v+59 fols.

Aquest aplec de textos catalans antics, que, com diu modestament l'autor, no aspira a altra cosa que a cridar l'atenció dels romanistes americans envers la nostra literatura de l'Edat Mitjana i a fornir als estudiants un material de